

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yɔɔmd 1948)

Keoogre

B wilgame ti ninsaal bɔɔd fāa tara a burkīndlim la a yel-segdi tōod sēn pa yud a to, ti b pa tōen n duk tōod-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vum ti yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pɔgē yēgrā.

B wilgame ti ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon ti dūni ning sēn na n wa zīnd-a ti ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaesg la far buudā fāa pɔgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yudā.

Ti sēn yud fāa yaa ti ninsaal yel-segdi wā tog n paamame ti b koglg-b ne noy buud sēn na yul ti ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pɔgē wā.

D sēn mi ti segdame ti d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi ti nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, ti b le wilgame ti b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem ti yi ned fāa sēn so a meng vumē wā ti yel kāng pāng yug a pīndā.

D sēn mi ti tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pɔgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng ti dūni wā pɔgē bi ned fāa tū ninsaalb yelsegdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi ti ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yi lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng ti b tūubā yi sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkīndlem wεengē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pɔgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n di seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo ti bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tareem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wεengē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yembdē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n duk ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bi n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gɔdgame, ba sɛn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koɛɛg a 5 soaba.

Pa tog n subg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n subg ninsaal ti subgrã yi toog wɔsgo, ti pa sɛn na maan ninsaal ye.

Koɛɛg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor ti sɛn wa n ya sɪŋ ning fãa, bi b sak n deeg a sɛn yaa ned ning buud bɔ-kaoor soog taoore.

Koɛɛg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgɔ ti bakr ba a ye pa zɪnd ye. Nebã fãa tara sor n tɔe n paam ti b koglg-b ne bakr buud fãa sɛn na n wa maan n kɪs seb-kãnga noy wã sɛn gãnegã, ne bɪmb nins sɛn na n wa ne bakr-bãmba.

Koɛɛg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tɔe n kɛng a tɛngɛ bɔɔd soog taoore n ti bɔ ne weoogre, subgr buud fãa b sɛn maan-a, ti ninsaalb yel-segdɪ sebrã gɪdge, ti laloa mi tiiri.

Koɛɛg a 9 soaba.

Pa tar sor n tɔe n yɔk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a tɛngɛ n ti ning zɪŋ a to ti laloa zi tiir ye.

Koɛɛg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sɛn wilgã, t'a yell ta bɔ-kaoodb sɛn so bɔɔdã, n tɔe n kao ti pãn-dãmb ka lob b toogo, la sɛn bɔɔd sɪd taoore, ti b bɔ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdɪ bi a tɪlae-yela, bi n wilg b sɛn yet ti yɛnda soabã maana bɪmb ningã kongr sɛn taɛ.

Koɛɛg 11 soaba.

1. B sã n yeel ti ned maana bɔmb sɛn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bɔ-a lame ti bɔɔdã yi neb fãa taoore, t'a paam sɔangd sɛn mams n paas a poorɛ fãa, ket n ya wa yɛnda soabã pa maan bɪmbã ye.

2. B pa tɔe n bɔ ned n paalg-a bɪmb a sɛn maan bi a sɛn pa maan yɪnga, sã n mikame ti yellã sɛn maanã wakato, bɔɔd soog nengɛ yel bãmba ra pa kis ye. Sɛn paasd me, b sã n bɔ yellã, b pa tar sor n tɔe n kɔ ned ning sɛn maan-a yellã subgre ti yug yellã sɛn maanã sasa laloa sɛn da gãneg subgr buud nins yel-bãmb wɛngɛ wã ye.

Koɛɛg 12 soaba.

[Missing]

Koɛɛg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tɔe n gɔ a tɛngɛ, n kɛng zɪis nins fãa a sɛn date, la a yãk a sɛn dat n zɪndɛ.

2. Ned buud fãa tara sor n tɔe n yi tɛngɛ n lebg n wa a meng tɛngɛ, a le tara sor n tɔe n yi a meng tɛngɛ n kɛng tɛn-taaga la a le lebg n wa a tɛngɛ.

Koɛɛg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug tēngē tɪ b namsd-a wɔsgo, a soab tara sor n tōe n yi n bao gāag-sobend tēms a taabē, a le tara sor n tōe n paam tɪ b reeg-a tēn-bāmbē.

2. La sã n mikame t'a sēn maanā, laloa gudgame tɪ b mik tɪ yaa sɪda, bɪ sã n mikame t'a sēn maanā pa zems ne nasōzini (tēmsā lagem-n-taar kāsengā) sēn gāneg noy ninsā, a pa tar sor-kāng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam tēng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tōe n wōr ned n menes a tēng-n-biilim ye, b le pa tōe n gudg-a t'a ra teem a tēng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yɔɔmd sã n ta kãadem b tara sor n tōe n kē kãadem la b tilg yir tɪ pa tūus b yiibā buud sēn ya-b rāmba, b tēng-n-biilim bɪ b wēnd sor tūudum. Kãadmā kēesg noy pɔgē, b yiibā yel-segdɪ yaa a ye, pa yud to ye, kãadmā vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdɪ wā ya a ye.

2. Kãadem pa tōe n kēes tɪ pa tū ne kãad-rathā sakr sēn pa tū ne modgr ye.

3. Zak yaa tēng yēgre (tēng bōn-bulli). A yaa tēng vum sūuri. Tēngā neb togame n koglg-a, goosneerā (leta wā) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fāa, f ya f ye bɪ f bee sull pɔega, tara sor n so a būmbu.

2. B pa tōe n wōr ned n deeg a sēn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n tags a sēn date, n bɔgs a sēn date la a tū wēnd-sor ninga a sēn date. Sor-kāng a sēn tarā wɛengē a tōeeme n teem wēnd-sor n tū bɪ n teem tēebo a le tōeeme n wilg a wēnd-sor bɪ a tēebo ne kaorengo, maana maanego tɪ yɪ yēnda a ye bɪ n naag ne a taaba tɪ yɪ neb sɔka bɪ bāmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n tē a sēn date la a gom a sēn date, rēnda n kɪt tɪ ned pa tog n zoe rabeem ne a tēeb wilgri, la a tar sor n tōe n bao n bāng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zīg fāa n pa ges tēmsā tods ye, tɪ yɪ ne rabay buud fāa a sēn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sēn pa tar yela (sēn pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tōe n modg ned ab a ye t'a kē lagem-n-taar pɔgē ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n ning a toog a tēng vum tɔɔmē, a tōeeme n maan tɔɔmd a toore bɪ tū ne neb b sēn yāk tɪ b let lagem-n-taara sull n tɔmdē, tɪ nin-bāmb yākrā yaa sēn maan tɪ pa tū ne modgr ye.

2. Nin-buiidā sēn dat būmb ninga la tēngā zāab tɔɔm tikda.

3. Nin-buiidā raabā wilgr tog n tūu ne vot sēn na n maan tī zāmb ka zīnd ye, votā me tara wakat sōor n tog n le maane, votā tōeeme n maan tī yī nin-buiid vote, bī gōls n vot buud a to sēn wēnd wa bāmba sēn maand tī ned fāa tōe n yāk a sēn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fāa, a sēn yaa nin-buiidā ned a ye wā yīnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogā sōngre. Sōngrā yaa arzeka, vum sōmblem la rog-n-mik wēngē sēn yaa tīlae ne ninsaal burkīnd la a tīrlem baoobo, a mengā yidgr yīnga, sēn na n tū ne tēnga meng tōmde n paas tēms ne taab lagem-n-tōm pāng tī zems ne tēng fāa tōm yōgeng sēn ya to-to la a laog sēn zem teka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam tōmde, n tōe n yāk a sēn dat tōmd nīngā tī tū ne tōmdā kūun sēn na n maan tī wēgb pa zīnd ye, la b koglg-a ne tōmā kaalem.

2. Nebā fāa tog n paama yaood sēn zems ne b sēn maan tōmd nīngā tī wēgb ka ye.

3. Ned ning fāa sēn tōmd-a toga ne yaood sēn zems a sēn maane, tī sēn paamdā sek yēnda ne a zak rāmb vum tī yī burkīnd pōgē, tī sā n mik tī segdame; bī a paam tī b paas-a sōngr buud a taaba.

4. Ned buud fāa tara soor n tōe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tōntōmdb sōngr sulli) sēn na kogend tōntōmdbā nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n paam vōsem la yō-noogre, būmb zāng la tōmā wakat sōor tek wilgri n paas vōsem. Vōsmā geendame n tar wakat-wakato, vōsmā sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam tarem sēn na n sek a meng la a zak rāmb laafi la b vum sōmblem baoobo, būmb zāng la rubā wēngē, yeelgrā (futā), zī-gāadgā, tūsgā n paas vumā sōmblem baoob tōm nins sēn segd-b ne yē wā. A sā n wa pa tar tōmde, a sā n wa bēedē, a sā n wa lebg kamsa, a sā n wa lebg pōg-kōore bī ra-kōore, a sā n wa kōole bī būmb buud a taab sā n wa kit t'a pa le tōe n dūlg la a ges a meng yelle, tī yaool n pa tū ne yēnda a maan tī yellā paam-a, a togame n paam sōngre.

2. Biig pōg sasa la a yāadem wakato, a tara sor n tōe n paam sōngre la koglgo. Kamba fāa, f roga kāadem pōgē tī b rogame tī b ba rāmbā pa kē kāadem ne taaba, b fāa segda ne sōngre.

Koεεg 26 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam kaorengo. Kaorengā tog n yū zaalem, ba tī na yī yāadmē kaorengā (kaoren-sungā). Yaa tīlae tī kambā paam kaoren-sungā. Tōm-minim la nus tōm zāmsg kaorengā togame n piuugi. Karen-do bedā kaorengā tog n maaname tī neb nins fāa bāngr sēn sek be taabā paam n kē tī zāmb pa zīnd ye.

2. Kaorengā sēn tog n gēeg būmb nins yaa ninsaal mengā yidgri la ninsaal yel-segdī noy sebrā tūub pāng paasgo. Kaorengā togame n sōng tī tēmsā ne taab wōm taab moore, buudā toor-toorā bī wēnd-sor tūudum toay-toayā wōm taab moore, tī sull fāa sak a to sēn yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng tī nasōzini (tēmsā ne taab lagem-n-tay kāsengā) tōma kēng taoore, sēn na yil tī bāana gāand dūni wā pōgē.

3. Ba rāmbā n yaa pipi n tar sor n tōe n yāk wubr ning buud (kareng ning buud) bāmb sēn dat tī b kambā paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tømẽ (vumẽ), n rı tøm-minmã bångr yõodo la a naag n tøm bångrã baoob tømẽ wã la a paam n dı tøm bãmba sên wat ne yõod ninsi.

2. Ned fãa tara sor n tõe tı b koglg a bångr yõodo la a bångr teedo, tı yaa sebr la a gøls yã, bı yaa te-naands la a maan yã.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zĩnd nebã ne taab søk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab søka, tı seb kãnga sên wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koεεg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tılae-tøm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pøgẽ vum ye.

2. Ned yel-segdı tũub pøgẽ, la a sên tar sor n tõe n maan a sên datã wεengã, ned fãa toaag sên tekẽ yaa laloa sên wilg bũmb ninsa, sên na ył n sõng tı ned fãa bång a to yel-segdı la a sên tar sor n tõe n maan a yam. Sên paasd me, yaa sên na ył tı b tõog n tũ ninsaal vum sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sên ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdı bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n duk n maan tı pa yı wa nasõzini sên gãneg noy ninsã sên datã ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rik t'a yı wa tẽng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sên na ył n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sên gomd-b rãmb yellã ye.
